

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Samenvatting thematisch katern

Heinz, H.

Citation

Heinz, H. (2003). Samenvatting thematisch katern. *Bestuurskundige Berichten*, 18(5), 19.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211159>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211159>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

beïnvloeden. Een oplopende rente dat inflatie van de euro kan veroorzaken wat weer slecht is voor de concurrentiepositie van Europa.

Daarnaast vindt Zalm ook nog dat het principe "afspraak=afspraak" had moeten gelden. De realiteit is echter dat de politieke macht van Duitsland en Frankrijk er voor gezorgd heeft dat het Stabiliteitspact niet nageleefd wordt (Volkskrant, 26-11-2003). Maar wat zijn nu de gevolgen hiervan voor Europa en ons kleine landje?

Gevolgen 'opschorten' Stabiliteitspact voor Europa

Duidelijk is geworden dat de grote landen Duitsland en Frankrijk zich, als ze willen, kunnen onttrekken aan Europese afspraken. Kleine landen als Nederland redden het niet alleen. Als protest roepen sommige Nederlandse parlementariërs om de Europese Grondwet tegen te houden volgend jaar. Dit zou echter volstrekt onlogisch zijn aangezien de Europese Grondwet er juist voor zorgt dat de Europese Commissie en het Europees Parlement meer bevoegdheden krijgen ten opzichte van de Ecofin-raad. Om er voor te zorgen dat landen zich houden aan Europese afspraken moet je juist voor de Europese Grondwet stemmen. Wel is het goed om als kleine landen meer waarborgen te eisen om te voorkomen dat de grote landen alles samen kunnen beslissen (Volkskrant, 26-11-2003). Wat dat betreft zal het komende maanden hard onderhandelen worden om de Grondwet op tijd af te hebben. Naar verwacht zullen Bot en Nicolaï hard onderhandelen over meer bevoegdheden van het Europese Hof van Justitie en van de Europese Commissie.

De Europese Commissie die Duitsland wilde waarschuwen (niet expliciet straffen) is dus gepasseerd door de Ecofin-raad. Eurocommissaris Pedro Solbes vraagt zich af of het besluit om buiten het stabiliteitspact te gaan rechtsgeldig is. Solbes overweegt eventuele stappen bij het Europese Hof van Justitie, maar het lijkt mij niet waarschijnlijk dat Solbes dit gaat doen. Zalm denkt er over om ook naar het Hof van Justitie te gaan. Detail is echter dat Duitsland en Frankrijk niet als landen gedaagd kunnen worden. De hele Ecofin-raad zal dan gedaagd worden

en het is afwachten of andere landen dat Zalm in dank zullen afnemen (Volkskrant, 26-11-2003).

Verder wordt er door de Europese Centrale Bank (ECB) en door de voorzitter van de Nederlandse Bank Nout Wellink gewaarschuwd voor nadelige economische gevolgen. Oplopende begrotingstekorten kunnen de rente op doen laten lopen, wat weer inflatie in de hand kan werken. Een hoge euro-koers ten opzichte van de dollar is slecht voor de Europese concurrentiepositie (Volkskrant, 27-11-2003).

Gevolgen van 'opschorten' Stabiliteitspact voor Nederland

In Nederland is er nog een extra gevaar. Wanneer er door oplopende begrotingstekorten de inflatie oploopt zijn de Nederlandse pensioenfondsen in gevaar. Nederland is een van de weinige landen in Europa dat voorzieningen opbouwt voor de oude dag. Landen als Frankrijk en Duitsland geven dat jaarlijks uit op de begroting. Nederland heeft fondsen opgezet ter voorbereiding van de vergrijzing. Indien er inflatie op zal treden en prijzen worden hoger, dan zal het geld dat in de fondsen zit dus niet genoeg zijn. Dit is een belangrijke reden waarom Nederland inflatie altijd tegen wil houden (Volkskrant, 27-11-2003).

Nu gebleken is dat Duitsland en Frankrijk de 3%-norm zullen overschrijden, eisen Nederlandse vakbonden en MKB-Nederland dat Zalm ook de 3%-norm laat varen. Ze zullen meer extra investeringen en meer compensatie voor bezuinigingen eisen. Erg vervelend nu er juist een sociaal akkoord is bereikt in Nederland (Volkskrant, 26-11-2003).

Op korte termijn blijft Nederland achter te blijven qua economische groei ten opzichte van Duitsland en Frankrijk. In Nederland is er momenteel nauwelijks sprake van groei, terwijl in Duitsland er sprake is van economische groei van enkele procentpunten. De monetaristen houden echter vol dat op de lange termijn het beleid van Zalm beter is voor de economie.

Conclusie

In dit artikel heb ik proberen weer te geven waar de ruzie tussen Zalm en Duitsland in de Ecofin-raad precies over gaat. Daarbij heb ik een korte schets

gegeven van het Stabiliteitspact, de economische situatie in Duitsland en de gevolgen van het besluit van Ecofin voor Europa en Nederland. Komende tijd zal het erg spannend worden in Europa. Ik verwacht dat het Stabiliteitspact herzien zal worden op de eerstvolgende Europese top. Waarschijnlijk willen landen een clause waarin staat dat in mindere economische tijden er meer geïnvesteerd mag worden in de economie. Er zal weer een klassiek debat plaatsvinden tussen monetaristen en Keynesianen. Het jaar 2004 zal sowieso een spannend Europees jaar worden. Er zal een referendum komen over de Grondwet (waar nog zwaar over gedebatteerd moet worden), er komen weer Europese Parlementsverkiezingen in juni en de EU zal uitgebreid worden op 1 mei 2004. Daarbij zijn er tendensen dat Frankrijk en Duitsland samen het EU beleid willen bepalen, dat de positie van kleine en middelgrote landen daardoor sterk wordt bedreigd en komen er nieuwe spelers in de arena (met name Polen). De clash tussen 'Il Duro Zalm' en 'Sparsamer Hans' is volgens mij slechts een voorbode van een hectische periode in de Europese Unie. □

Bart van Nierop

Bronnen

- Bestebreuer, A., A.D. Kraak, C. van der Burg, "Modern financieel management bij het Rijk", de rijksbegroting belicht", Sdu Uitgevers, Den Haag, 2001
- Trouw, 24-11-2003, *Economisch redt de eurozone het wel*
- Volkskrant, 18-11-2003, *Keynes begraaft stabiliteitspact*
- Volkskrant, 24-11-2003, *Omhelzing Parijs en Berlijn almaar inniger*
- Volkskrant, 26-11-2003, *Balkenende overweegt stappen tegen verzwakt pact*
- Volkskrant, 26-11-2003, *Nederlaag voor Zalm verdeelt Europa*
- Volkskrant, 27-11-2003, *Crisis rondt europact zal hypotheekrente opstuwten*

www.deutschlandweb.nl

www.europarl.eu.int

www.europa.eu.int

Samenvatting thematisch katern

Het thema 'bezuinigingen' voor het eerste nummer lag voor de hand. Het is zeer actueel en dagelijks wordt er aandacht aan besteed in de media. In het beschouwende stuk is uiteengezet waarom er bezuinigd wordt door kabinet Balkenende II. Één van de motieven is dat Nederland zich koste wat koste wil houden aan het inmiddels beruchte Stabiliteitspact. Op de achtergrond van dit pact en hoe het de relatie tussen Nederland en onder andere Duitsland beïnvloedt is Bart van Nierop dieper ingegaan in zijn stuk 'Verraad aan de D-Mark'. Hennie Hoenderbos heeft zich in zijn column op zijn bekende eigenzinnige manier opgewonden over Gerrit Zalm, die we nu ook kennen als 'Il Duro'.

Het motto van Balkenende II is 'meedoen, meer werk, minder regels'. Het kabinet wil de internationale concurrentiepositie van Nederland verbeteren en tegelijk de collectieve lasten terugdringen door te bezuinigen. De vraag is natuurlijk of dit mogelijk is, kan je de economie stimuleren door te bezuinigen? De vraag zo simpel stellen is eigenlijk zinloos, want daar is de kwestie te complex voor. Alleen al het in zekere mate onvoorspelbare individuele gedrag van consumenten maakt dat bezuinigen niet altijd het gewenste effect heeft. Ik las laatst in de Privé dat er in de P.C. Hoofdstraat, goed voor een slordige 10 % van het BBP gok ik, niet meer zo druk gewinkeld wordt als voorheen. Zelfs Estelle Gullit, echtgenote van Ruud Gullit en notoir winkelverslaafde, meldde dat ze zich 'ontwikkelt in haar

koopgedrag' en dientengevolge prijsbewuster winkelt. Daar gaat ons economische herstel!

Maar alle gekheid op een stokje, bezuinigen is een vervelende aangelegenheid en in tijden van schaarste moeten harde politieke besluiten worden genomen. Gerda Verburg en Jet Bussemaker van het CDA respectievelijk de PvdA hebben hun visie op de bezuinigingen gegeven in het pro-contra interview. Hoewel de politieke correctheid van het interview afdruipt geeft het naar mijn mening toch een aardig beeld van hoe politici vanuit hun overtuiging bepaalde keuzes (niet) willen maken en welke prioriteiten ze stellen. Tenslotte kwam in het interview met officier van justitie B. den Hartog naar voren hoe bezuinigingen in de praktijk uit kunnen werken.

Persoonlijk merk ik weinig van de economische recessie, maar als je in de krant leest dat er huishoudens zijn die de Kerst door moeten komen met behulp van gratis verstrekte voedselpakketten zet dat je aan het denken. Bezuinigen en meer in het algemeen financieel overheidsbeleid beïnvloedt het dagelijks leven van veel mensen. Hier een mening over hebben is erg belangrijk, maar het moet wel een goedgedunde zijn. Hopelijk heeft het thematisch katern iets bijgedragen aan deze fundering. □

Hessel Heinz

"Komische Noot?!"

Neerlands' besluitvorming

waarom duurt besluitvorming in Nederland zo lang?

